

LegalSource™
2017 metinio audito

ataskaita:

Raseinių miškų urėdijai

Norgėlių k., Raseinių raj.

Sertifikuota:

NEPCon
Girulių g. 20-81, Vilnius
Lietuva
Tel.: +370 684 78729
Kontaktinis asmuo: Justinas
Janulaitis
El. paštas: lithuania@nepcon.org

Ataskaita patvirtinta: 2017 m. spalio 13 d.
Ataskaitos formatas: konfidentiali
Audito data: 2017 m. liepos 18 d.
Auditoriai: Evaldas Blaževičius

Sertifikavimo tipas: individualus
Sertifikato kodas: NC-LS-000030
Sertifikatas išduotas: 2014 m. rugpjūčio 21 d.
Ataskaita parengta vadovaujantis standartu (ais): 2013 m. sausio 8 d.
LegalSource Standarto Versija 1,

Kontaktinis asmuo:

Vidas Valuckas,
vyriausiasis inžinierius
Norgėlių k., Raseinių raj.

Adresas:

TURINYS

1.	IŽANGA.....	3
2.	AUDITO IŠVADOS.....	4
	Pagrindiniai pastebėjimai ir rekomendacijos	4
	Auditu rekomendacija.....	4
	Neatitikčių protokolai (NAP)	4
	Pastebėjimai	4
	Veiksmai, kurių ėmėsi įmonė iki ataskaitos užbaigimo.....	4
3.	PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE ĮMONĘ	5
	Kontaktinė informacija	5
	Apimtis.....	5
4.	AUDITO PROCESAS	6
	Auditorų komanda.....	6
	Auditu proceso apibūdinimas	6
	Priedas I: Esamų Neatitikties Protokolų (NAP) įvertinimas.....	7
	Priedas II: Standarto klausimynas	8
	Standarto klausimynas	8
	Priedas III: Miškų įmonių teisėtumo atitikimo vertinimas (konfidentialus)	15
	Standarto klausimynas	16
	Priedas IV: Ataskaitoje pateiktų dokumentų pavyzdžių sąrašas (konfidentialus)	19

1. ĮŽANGA

Siekiant išgyvendinti Europos Sąjungos medienos reglamento reikalavimus bei įdiegti deramo patikrinimo sistemas, miškų urėdijos Lietuvoje nusprendė bendradarbiauti su ES Komisijos pripažinta stebėsenos organizacija UAB „NEPCon LT“, kuri nuolatos pagal LegalSource standartą remi ir kontroliuos miškų urėdijų vykdomos veiklos atitinkę ES medienos reglamentui. LegalSource sertifikatas įrodo, kad Miškų urėdijos įvertina bei mažina nelegalių medienos produktų patekimo į reguliuojamą rinką rizikas. Standarto reikalavimai apima: tiekimo grandinės valdymą, rizikos vertinimą, rizikos mažinimą, produkcijos arba įsigytų miško produktų kokybės sistemas bei kita.

Šios ataskaitos tikslas yra įvertinti VĮ Raseinių miškų urėdijos, toliau vadinamos Įmonė, veiklos atitinkis LegalSource standarto reikalavimams. Ataskaitoje pateikiama NEPCon auditorių vertinusiu Įmonės veiklą pagal aukščiau minėtą standartą, pastebėjimai. Žemiau esančiame skyriuje pateikiamas audito išvados bei koregavimo veiksmų reikalavimais nurodomi būtini atlikti veiksmai.

Ginčų sprendimas: Jeigu NEPCon klientai susiduria su organizacijomis arba asmenimis, turinčiais nusiskundimų arba pastabų dėl NEPCon teikiamų paslaugų, pastarosios yra raginamos kreiptis į NEPCon biurą tiesiogiai. Oficialūs skundai ar pastabos pateikiama raštu.

Nešališkumo įsipareigojimas: NEPCon įsipareigoja, kad auditoriai būtų nešališki, todėl pastebėjus pažeidimus skatiname mūsų klientus informuoti apie tai NEPCon valdybą. Susipažinkite su mūsų nešališkumo politika: <http://www.nepcon.org/impartiality-policy>.

2. AUDITO IŠVADOS

Pagrindiniai pastebėjimai ir rekomendacijos

Pagal miškų urėdijos patvirtintą rizikos vertinimą, mažo rizikos lygio legalumo neatitiktis įvertinta kaip reikšminga tik darbuotojų saugos ir sveikatos rodiklyje. Tuo tikslu yra parengtas rizikos mažinimo priemonių planas, pagal kurį miškų urėdija turi atlikti reguliarus darbų saugos praktinius patikrinimus darbų vykdymo vietoje. Audito metu auditoriai kartu su miškų urėdijos darbuotojais, atsakingais už darbų saugos patikrinimą, vyko į miško objektą, kuriame buvo vykdomi miško kirtimo darbai, tačiau patikrinimo metu medkirčių darbo vietoje nebuvo. Todėl buvo vertinama dokumentinė LegalSource sertifikavimo dalis bei kita urėdijos dokumentacija, susijusi su rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimu. Atlikus dokumentacijos peržiūrą bei apklausus atsakingus darbuotojus, buvo pristatyti preliminarūs audito rezultatai ir išvados.

Audito rekomendacija

Remiantis įmonės atitiktimi LegalSource reikalavimams, auditorius rekomenduoja:	
☒	Patvirtinta sertifikavimui: Neiškeliant NAP
☐	Sertifikavimui nepatvirtinta: Reikalinga atitiktis esminiams NAP
Papildomi komentarai:	

Neatitikčių protokolai (NAP)

Pastaba: NAP apibūdina neatitiktis nustatytas Organizacijoje auditų metu. NAP taip pat nurodo laiką, skirtą Organizacijai pademonstruoti atitiktis. ESMINIAI NAP iškelti vertinimo/re-sertifikavimo metu turi būti įvykdyti prieš išduodant sertifikatą. ESMINIAI NAP iškelti kasmetinio auditu metu turi būti įvykdyti laiku arba sertifikatas bus sustabdytas.

NAP neiškelta

Pastebėjimai

Pastaba: Pastebėjimai iškeliami ankstyvose probleminių situacijų stadijose, kol dar nesudarytos sąlygos neatitiktims, tačiau auditoriaus nuomone, nesiimant priemonių, ateityje gali tapti neatitiktis; jei į pastebėjimus nebūs atsižvelgta, ateityje jie gali tapti neatitiktis.

Pastebėjimų neiškelta

Veiksmai, kurių ēmési Įmonė iki ataskaitos užbaigimo

Iki ataskaitos užbaigimo Įmonė atsiuntė nustatyti neatitikčių santrauką ir mokymų dokumentus.

3. PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE ĮMONĘ

Kontaktinė informacija

Pagrindiniai kontaktai bendravimui su NEPCon

Pagrindinis asmuo, pareigos:	Vidas Valuckas, vyriausiasis inžinierius
Adresas:	Norgėlių k., Raseinių rajonas, Lietuva
Tel./Faks./Svetainė/El. paštas:	+370 428 71303 / www.rasuredija.lt / vidas.valuckas@rasuredija.lt
Teisinis įmonės tipas:	valstybės įmonė

Kontaktai sąskaitos išrašymui

Tas pats, kaip ir "pagrindinis kontaktas"

Pagrindinis asmuo, pareigos:	
Adresas:	
Tel./Faks./Svetainė/El. paštas:	

Apimtis

Apimtis	Pažymėti viską, kas patenka į sertifikato apimtį		Apimties keitimas (N/A jei vertinimas)
Sertifikato tipas	☒ Individualus	☐ Grupinis	☐
Veikla:	Pirminis: Pirminis gamintojas	Papildoma: -	☐

Apimties aprašymas:

Padalinių, įtrauktu į sertifikatą, pagrindinė informacija

Įmonės padalinys(-iai)	Adresas Tel./Faks./El. paštas	Veiklos tipas	Produktų grupės, kurios tiekiamos rinkai (įtraukti trumpą aprašymą)	Aplankyta šio audito metu (trukmė valandomis ir auditorius, jei taikoma)
Atskirų padalinių nėra	Atskirų padalinių nėra	Atskirų padalinių nėra	Atskirų padalinių nėra	Atskirų padalinių nėra

Vietoje šios lentelės detali informacija pateikta prieduose

4. AUDITO PROCESAS

Auditorių komanda

Auditorius (iai)	Kvalifikacija
Evaldas Blaževičius	Miškotyros bakalauras ir miško ekologijos mokslų magistras. Baigė Lietuvos žemės ūkio universitetą, 1998 m. dirbo Miškų departamento, Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ir miškų ministerijoje. Vėliau dirbo bendroje Lietuvos ir Danijos įmoneje "Tarptautinės konsultacijos ir paslaugos". Turi dvylikos metų darbo patirtį NEPCon/Rainforest Alliance vertinant miškų tvarkymo įmones Lietuvoje. Yra atlikęs miškų tvarkymo auditus Latvijoje, Vietname, Rusijoje ir Baltarusijoje. 2009 m. įgijo FSC FM/CoC auditų, o 2010 m. FSC CoC/CW auditų vadovaujančio auditoriaus kvalifikaciją. 2010 m. taip pat įgijo aplinkos valdymo sistemų vadovaujančio auditoriaus kvalifikaciją (pagal ISO 14001:2004). LegalSource vadovaujančio auditoriaus kvalifikaciją įgijo 2012 metais.

Audit proceso apibūdinimas

Šio kasmetinio LegalSource audito metu buvo peržiūrėtos urėdijos deramo patikrinimo sistemos procedūros, rizikos vertinimas, rizikos mažinimo priemonių planas, mokymus patvirtinantys dokumentai, darbų saugos patikrinimo aktų analizė bei kiti, su šio standarto įgyvendinimu susiję dokumentai. Taip pat buvo bendrauta su už deramo patikrinimo sistemos procedūrų įgyvendinimą bei kitais, pagal procedūrose nustatytas kompetencijos sritis, atsakingais urėdijos darbuotojais. Šio audito metu auditorius neturėjo galimybės stebėti, kaip urėdijos atsakingi darbuotojai tikrina rangovus, nes miško ruoša nevyko. Todėl pagrindinis démesys audito metu buvo skirtas įvertinti dokumentinę LegalSource sertifikavimo dalį bei kitą urėdijos dokumentaciją, susijusią su rizikos mažinimo priemonių įgyvendinimu. Po dokumentų peržiūros ir pokalbių su atsakingais darbuotojais buvo pristatyti preliminarūs audito rezultatai ir išvados.

Priedas I: Esamų Neatitikties Protokolų (NAP) įvertinimas

Pastaba: šiame skyriuje nurodomi įmonės atlikti veiksmai siekiant išgyvendinti praėjusio auditu metu iškeltus NAP. Neįvykdžius neesminio NAP, šis yra pakeliamas iki esminio NAP lygio; Įmonė turi atlikti nurodytus veiksmus arba bus sustabdytas sertifikatas.

Statuso kategorijos	Paažkinimas
Ivykdyta	Įmonė sėkmingai įvykdė NAP.
Neįvykdyta	Įmonė neįvykdė arba dalinai i įvykdė NAP.

- Pažymėti, jei N/A (NAP nebuvo iškelta)

PRIEDAS NR. 1

Urēdijos parengtas

LegalSource rizikos vertinimas

Turinys

Teisetumo vertinimas.....	3
Reikalavimai	3
1.1. Žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teisės	3
1.2 Koncesijų licencijos.....	3
1.3 Miškotvarka ir kirtimų planavimas	5
1.4 Leidimai kirsti mišką	6
1.5 Atskaitymai žemes savininkui ir mokesčių, susijusių su kirtimu, mokėjimas.....	8
1.6 Pridetinės vertės mokesčiai ir kiti pardavimo mokesčiai.....	8
1.7 Pajamų ir pelno mokesčiai	10
1.8 Medienos kirtimo nuostatai.....	10
1.9 Saugomos teritorijos ir rūšys.....	13
1.10 Aplinkosaugos reikalavimai.....	15
1.11 Darbuotojų sauga ir sveikata.....	17
1.12 Legalus jdarbinimas	19
1.13 Paprotinės teises.....	22
1.14 Laisvas ir išankstinis sutikimas	22
1.15 Vietinių gyventojų-čiabuvį teisės.....	22
1.16 Rūšių, kiekio, kokybės klasifikacija.....	23
1.17 Prekyba ir transportas.....	25
1.18 Tikslinė prekyba ir sandorių kainodara	27
1.19 Muitinės reglamentai.....	29
1.20 CITES	29

Teisėtumo vertinimas

Reikalavimai	Nurodymai	Informacijos šaltiniai	Analizė	Rizikos vertinimas
1.1. Žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teisės	<p>Istatymai, apimantys žemes nuosavybės ir valdymo teises, išskaitant papročines teises, taip pat žemės naudojimo teises, išskaitant teisinį priemonių naudojimą, siekiant gauti žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teises. Jos taip pat apima teisinį įmonės ir mokesčių registravimą, išskaitant tam reikalingas licencijas. Rizika atsiranda, kai teisės į žemę nebuvos suteiktos pagal galiojančias teises normas ir, suteikiant žemes nuosavybės, valdymo ir naudojimo teises nebuvos apsieita be korupcijos.</p> <p>Šiuo reikalavimu norima užtikrinti, kad bet kokios žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo teisės buvo išduotos pagal galiojančius įstatymus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <u>Lietuvos Respublikos Konstitucija</u> (1992-10-25) <u>Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas</u> (2000-07-18, Nr. VIII-1864) <u>Nekilnojamo turto registro įstatymas</u> (1996-09-24, Nr. I-1539) <u>Žemės įstatymas</u> (1994 m. balandžio 26 d. Nr. J-446) <u>Žemės reformos įstatymas</u> (1991 m. liepos 25 d., Nr. I-1607) <u>Piliečių nuosavybės teisių išsliukių nekilnojamajų turta atkūrimo įstatymas</u> (1997-07-01, Nr. VIII-359) <u>Nuosavybės teisių atstatymas į miško plotus ekvivalentine natūra</u> (Vyriausybės nutarimas, 1992-08-25, Nr. 635) <u>Dėl valstybinės reikšmės miškų perdavimo patikejimo teise valstybės įmonėms miškų urėdijoms</u> (Vyriausybės nutarimas, 2006-05-17, Nr. 454) 	<p>Lietuvoje nekilnojamo turto registracijos procesą griežtai reguliuoja jvairios teisės normos. Nuosavybės ir valdymo teisės gali būti registruojamos žemės registre tik, jei fizinis asmuo ar bet kokios formos juridinis asmuo pateikia atitinkamus dokumentus, patvirtinančius juridines teises į susijusią žemę. Tai gali būti asmens tapatybes dokumentai (pasas, asmens tapatybės kortelė, įmonės registracijos dokumentai ir t.t.), pirkimo-pardavimo sutartys, teismo sprendimai arba kiti dokumentai, jrodotys juridinę teisę tureti nekilnojamo turto.</p> <p>Lietuvoje nebuvu nustatyti arba buvo nustatyta labai nedaug atvejų, kai teisės į žemę buvo suteiktos pažeidžiant vyraujančias teises normas ir suteikiant žemės valdymo ir tvarkymo teises nebuvos apsieita be korupcijos.</p> <p>Valstybės įmonėms miškų urėdijoms, valstybinės reikšmės miškų perdavimas patikejimo teise yra patvirtintas Lietuvos respublikos vyriausybės nutarimu, taigi rizikos lygis yra laikomas nereikšmingu.</p>	Rizika nereikšminga
1.2 Koncesijų licencijos	<p>Istatymai, reguliuojantys miškų koncesijų licencijų išdavimo tvarką, išskaitant teisinį priemonių naudojimą koncesijų licencijai gauti.</p> <p>Ypač gerai žinomas su koncesijų licencijomis susijusios problemos – tai</p>	Koncessijų įstatymas (1996-09-10 Nr. I-1510).	<p>Lietuvoje miškų koncesijų teisės gali būti suteiktos tik valstybinių miškų tvarkymui. Šiuo metu nebuvu suteiktos jokios valstybinių miškų tvarkymo koncesijų licencijos. Valstybinius miškus tvarko skirtingi valstybės juridiniai subjektai (42 valstybinės miškų urėdijos, Kuršiu-</p>	Rizika nereikšminga

	<p>kyšiai, korupcija ir protegavimas pagal giminystę. Miškų koncesijų licencijų arba teisių miško kirtimui išdavimo procesas turi atitinkti reikiamą tvarką.</p> <p>Šiuo rodikliu norima išvengti situacijų, kai organizacijos gauna koncesijų licencijas nelegaliomis priemonėmis, pavyzdžiui, kyšininkavimu arba, kai organizacijos ar kiti subjektai neturintys galimybių į tokias teises, gauna jas nelegaliomis priemonėmis.</p> <p>Apribojimas, į kurį reikėtų atsižvelgti vertinant šio rodiklio riziką – nustatyti situacijas, kuriose nebuvvo laikomasi tinkamo proceso ir, todėl koncesijų teisės gali būti laikomos išduotomis nelegaliai. Vertinant rizikas reikėtų atsižvelgti į šalies arba šalies regiono korupcijos veiksnius.</p>	<p>Nerijos nationalinis parkas, Krašto apsaugos ministerija, 60 savivaldybių ir 4 valstybiniai rezervatai).</p>	
--	--	---	--

1.3 Miškotvarka ir kirtimų planavimas	<p>Bet kokie teisinių reikalavimai dėl miškotvarkos, išskaitant miško inventorizacijos atlikimą, miškotvarkos projekto parengimą ir susijusius planavimo ir stebėjimo darbus, o taip pat jų patvirtinimas kompetentingose institucijose.</p> <p>Pagrindinis pavojus kyla, kai miškotvarkos projekto kokybę skatina per didelį kirtimo intensyvumą (taip gali atsitikti dėl klaidingų taksaciinių duomenų arba, paprasčiausiai, dėl neatliktų arba neteisingai atliktų skaičiavimų). Reikėtų atsižvelgti į atvejus, kai reikalingi miškotvarkos projekto dokumentai nėra parengti arba jie nepatvirtinti kompetentingų institucijų.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Mišku istatymas</u> (1994-11-22, Nr. I-671) • <u>Teritorinio planavimo i statymas</u> (1995-12-12, Nr. I-1120) • <u>Valstybinės mišku inventoriacijos, valstybinės mišku apskaitos, miškotvarkos projekto rengimo, derinimo ir tvirtinimo, miškotvarkos duomenų centralizuoto kaupimo, tvarkymo ir pateikimo mišku savininkams bei valdytojams tvarka</u> (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas, 2001-07-02, Nr. 352). • <u>Privačių mišku tvarkymo ir naudojimo nuostatai</u> (Vyriausybės nutarimas, 1997-07-24, Nr. 799) • <u>Vidinės miškotvarkos projekto rengimo taisyklės</u> (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas, 2006-09-01, Nr. D1-406) • <u>Miškotvarkos darbu vykdymo instrukcija</u> (Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus įsakymas, 2010-01-14, Nr. 11-10-V). • Patvirtintų asmenų, turinčių teisę rengti privačių miškų miškotvarkos projektus, sąrašas: http://www.amvmt.lt/images/veikla/stat/Misko_tvarkosProjektai/Priv%20sarasas.pdf • Patvirtintų asmenų, turinčių teisę rengti privačių ir valstybinių miškų miškotvarkos projektus, sąrašas: http://www.amvmt.lt/images/veikla/stat/Misko_tvarkosProjektai/Valsty%20sarasas.pdf • Privačių miško valdų miškotvarkos projektų registras: http://www.amvmt.lt:83/pvp.aspx • 2013 m. „Transparency International“ korupcijos suvokimo indeksas: http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/ 	<p>Lietuvoje miškotvarkos projektus rengia tik juridiškai patvirtinti asmenys, turintys specialų išsilavinimą miškininkystės srityje (aukštasis arba bent jau aukštasis neuniversitetinis diplomas miškininkystės srityje) ir įregistruoti specialiaiame registre. Vadovaudamas Aplinkos ministro 2006 m. rugėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406, Valstybinė miškotvarkos tarnyba nuo 2007 m. sausio 1 d. atlieka privačių miško valdų miškotvarkos projektų tvirtinimo ir registravimo miškų valstybės kadastre funkcijas. Visus naujus miškų uredijų miškotvarkos projektus tvirtina aplinkos ministras, kas užtikrina visų taikomų istatymų laikymą. Iš parengtos privačių miškotvarkos projektų apžvalgos matyti, kad dauguma projekty yra tikslūs ir nepriistarauja teises aktų reikalavimams. Nors ir gali pasitaikyti kai kurių atvejų, kai miškotvarkos projektuose pateikiami klaudingi ar netikslūs duomenys dėl neteisingų taksaciinių duomenų, dėl korupcijos arba, paprasčiausiai, dėl neteisingų skaičiavimų, tačiau Lietuvoje tai nera plačiai paplitęs reiškinys, turintis neigiamos įtakos miškų tvarkymo ir kirtimo planavimui.</p> <p>„Transparency International“ Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2013 m. buvo 57 (>50), taigi korupcija nėra laikoma pagrindiniu veiksniu, turinčiu neigiamos įtakos miškotvarkos ir kirtimų planavimui Lietuvoje.</p>	Rizika nereikšminga
---------------------------------------	--	--	--	---------------------

<p>1.4 Leidimai kirsti mišką</p> <p>Istatymai, reguliuojantys leidimų kirsti mišką, licencijų ir kitų teisinių dokumentų reikalangių konkretiemis kirtimams vykdyti, išdavimą. Jie apima teisinių priemonių naudojimą leidimams gauti.</p> <p>Šiuo rodikliu norima išvengti situacijų, kai trūksta leidimų kirsti mišką arba jie gaunami nelegaliomis priemonemis, pavyzdžiu, kyšininkavimu arba, kai leidimai kirsti mišką yra išduodami teritorijoms ar rūšims, kurių negalima kirsti.</p> <p>Kyšininkavimas yra gerai žinoma problema, susijusi su leidimų kirsti mišką išdavimu. Kyšininkavimas paprastai naudojamas norint gauti leidimus kirsti mišką toms teritorijoms ir rūšims, kurių pagal įstatymus kirsti negalima (pvz. saugomos teritorijos, teritorijos, neatitinkančios minimalaus kirtimo amžiaus ar škersmens reikalavimų, rūšys, kurių negalima kirsti ir t.t.). Tais atvejais, kai leidimuose kirsti miška nurodytos rūšys ir medienos kokybe turi įtakos atitinkamų preliminarių mokesčių apskaičiavimui, korupcija ir kyšininkavimas gali būti pasitelkiamas norint produktus priskirti prie tų, už kuriuos mokamas mažesnis mokestis. Šalyje arba šalies regionuose korupcijos lygis gali turėti įtakos, todėl vertinant rizikas reikėtų atsižvelgti į korupcijos veiksnius.</p> <p>Neteisėto miško kirtimo atvejais, leidimai kirsti mišką iš kitų vietų, bet ne tų, kur vykdytas kirtimas, gali būti pateikti, kaip nukirstos medienos</p>	<ul style="list-style-type: none"> Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-12-30, Nr. D1-1055) Biržių atrėžimo ir ivertinimo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas 2004-11-10, Nr. D1-577) Miškų iškirtimo technologinėms ir gamybiniems miškų ūkio reikmėms tvarka (Aplinkos ministro įsakymas 2002-04-03, Nr. 145) Medienos, reikalingos nuosavų pastatų statybai, remontui ar rekonstrukcijai, kirtimo privačiuose miškuose tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-03-18, Nr. 118) Privatizuojamų miškų kirtimo tvarka (Aplinkos ministro įsakymas 2002-04-30, Nr. 219) <u>Mišku ūkio statistika 2012</u> (Valstybinė miškų tarnyba, 2012 m.) <u>Apvaliosios medienos pirkimo statistika 2012 m.</u> (Valstybinė miškų tarnyba, 2012 m.) 	<p>Lietuvoje leidimai kirsti mišką išduodami pagal išsamų ir griežtą įstatymuose numatyta procesą. Prosesą vykdo ir kontroliuoja Valstybinė miškų tarnyba. Daugumoje atveju miško kirtimai vykdomi pagal miškotvarkos projekto ir išduotų leidimų kirsti mišką reikalavimus. Tačiau yra konkretių miško kirtimo tipų, kai leidimų kirsti mišką nereikia ir miškas gali būti kertamas tik pateikus raštišką pranešimą Valstybinės miškų tarnybos Miškų kontrolės skyriaus teritoriniams poskyriams. Šie kirtimai apima atrankinius sanitarinius kirtimus; baltaalksnį, drėbulių, gluosnių ir blindžių kirtimą neplynais kirtimais III-IV miškų grupių miškuose, nepriklausomai nuo medyno amžiaus; neplynus kirtimus vyresniuose kaip 20 metų amžiaus III-IV miškų grupių medynuose, kai miško savininkas savo reikmėms per metus iš vieno hektaro išsikerta iki 3 kietmetrių likvidines medienos, bet ne daugiau kaip 15 kietmetrių iš visos savo miško žemės sklypo; plynosisi sanitarinius kirtimus - stichinių nelaimių miškuose atvejais; retinimo ir einamuosių kirtimus. Taip pat, be leidimo kirsti mišką privataus miško savininkai gali kirsti ribines linijas (1,5 metro į savo pusę), sausolius, vejavartas, vėjalaužas, vykdyti jaunuolynų ugdymą iki 20 metų medynuose.</p> <p>Net jeigu teisinių institucijos padidino neteisėto miško kirtimo kontrolę Lietuvoje, neteisėtų kirtimo atvejų vis tiek pasitaiko. Paskutinius ketverius metus (2008-2012 m.) neteisėtų kirtimų kiekis buvo daugmaž stabilus, tačiau palyginti su 2002 m., sumažėjo 64 proc. 2011 m. buvo nustatyti 527 atvejai valstybiųnuose ir</p>	<p>Rizika nereikšminga</p>
--	--	--	--------------------------------

	teisėtumo įrodymas.		<p>privačiuose miškuose, nelegaliai iškirsta buvo 8500 m³. Didžioji dalis (71 proc.) neteisėtai iškirsto miško, sudarančio 6 000 m³, buvo iškirsta privačiuose miškuose. 2011 m. pasitaikė 46 atvejai, kai jau pagaminta apvalioji mediena buvo pavogta iš valstybinių miškų (iš viso 700 m³). Pagal Valstybinės miškų tarnybos pateiktus statistinius duomenis, neteisėtai kertama mediena Lietuvoje sudaro tik 0.1 proc. visos iškertamos medienos kiekio. Naujausi turimi 2013 m. duomenys rodo neteiseto miško kirtimo atvejų ir kiekio mažėjimo tendencijas.</p> <p>Per pastaruosius trejus metus nebuvvo pranešta apie oficialius kyšininkavimo atvejus tarp asmenų, atsakingų už leidimų kirsti mišką išdavimą „Transparency International“ Lietuvos korupcijos stukimo indeksas 2013 m. buvo 57 (>50), taigi korupcija nėra laikoma pagrindiniu veiksniu, turinčiu ją kos galimybei gauti leidimus kirsti mišką toms teritorijoms ir rūšims, kurių pagal įstatymus nebūtų galima kirsti.</p>	
--	---------------------	--	--	--

1.5 Atskaitymai žemės savininkui ir mokesčių, susijusiu su kirtimu, mokėjimas	<p>Istatymai, susiję su konkretais teisiškai privalomais miško kirtimo mokesčiais, pavyzdžiui, atskaitymais žemės savininkams, nenukirsto miško pardavimo mokesčiais ir kitaip su medienos tūri susijusiais mokesčiais.</p> <p>Jie taip pat apima mokesčių mokejimą pagal tinkamą kieko, kokybės ir rūšių klasifikaciją. Neteisinga miško produkto klasifikacija yra gerai žinoma problema ir ji dažnai susijusi su kyšių davimu tarnautojams, atsakingiems už klasifikavimo kontrolę.</p>		<p>Lietuvoje nėra konkrečių miško kirtimo mokesčių, pavyzdžiui, atskaitymų žemės savininkams, nenukirsto miško pardavimo mokesčių ir kitų su medienos tūri susijusiai mokesčiai. Taip pat nėra mokesčių už kiekj. kokybę ir rūšis.</p>	Netaikoma
1.6 Pridėtinės vertės mokesčiai ir kitų pardavimo mokesčiai	<p>Istatymai, susiję su skirtingais pardavimo mokesčių tipais, taikomais parduodamai žaliavai, išskaitant neiskirsta mišką. Jų išvengti galima parduodant produktus be oficialaus pardavimo dokumento arba parduodant produktus daug žemesne už oficialią rinkos kainą ir mokant neoficialiai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Pridėtinės vertės mokesčio įstatymas</u> (2002-03-05. Nr. IX-751) • <u>Privalomuji atskaitymu i Lietuvos Valstybės biudžetą iš pajamų už parduota žaliaivine medieną ir nenukirstą mišką apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką</u> (Vyriausybės nutarimas, 2002-08-10, Nr. 1229) • <u>Nenukirsto valstybinio miško kainų nustatymas</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 1998-09-30, Nr. 194) • <u>Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklės</u> (Vyriausybės nutarimas, 2001-10-31, Nr. 1286) • <u>Valstybinės mokesčių inspekcijos Lietuvos mokesčių moketoju duomenų bazė</u> • <u>Iregistravimo į Pridėtinės vertės mokesčio moketoju registra / išregistravimo iš Pridėtinės</u> 	<p>Lietuvoje pridėtinės vertės mokesčių (PVM) moka visi asmenys (fiziniai ir juridiniai), kurių metinė veiklos apyvarta viršija 155 000 Lt.</p> <p>Valstybinė mokesčių inspekcija yra atsakinga už kiekvieną mėnesį mokesčių moketojų deklaruojamo PVM surinkimą. Nuo 2008 m. sausio 1 d. įsigaliojus PVM įstatymo pātaisai už medieną moka pirkėjas, o ne pardavėjas. Įsigaliojus šiam pakeitimui, tapo sunkiau išvengti sumokėti pridėtinės vertės mokesčių. Pastarieji pakeitimai laikomi pakankama prevencine priemonė neteisėtai su PVM mokėjimu susijusiai veiklai sustabdyti, taigi laikoma, kad su PVM susijusi rizika yra nereikšminga.</p>	Rizika nereikšminga

		<p><u>vertės mokesčio mokėtojų registro taisykliės</u> (Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko jsakymas, 2002-06-26, Nr. 178)</p>	
--	--	--	--

1.7 Pajamų ir pelno mokesčiai	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Pelno mokesčio istatymas</u> (2001-12-20, IX-675) • <u>Gyventojų pajamų mokesčio istatymas</u> (2002-07-02, Nr. IX-1007) • <u>Privalomųjų atskaitymų į Lietuvos Valstybės biudžeta iš pajamu už parduota žaliavine medieną ir nenukirsta miška apskaičiavimo ir mokėjimo tvarka</u> (Vyriausybės nutarimas, 2002-08-10, Nr. 1229) • <u>Nenukirsto valstybinio miško kainu nustatymas</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 1998-09-30, Nr. 194) • <u>Nenukirsto valstybinio miško skyrimo ir pardavimo taisyklės</u> (Vyriausybės nutarimas, 2001-10-31, Nr. 1286) • <u>Valstybinės mokesčių inspekcijos Lietuvos mokesčių mokėtojų duomenų baze</u> • <u>Ireigistravimo į Pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju registra / išreigistravimo iš Pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju registro taisyklės</u> (Valstybinės mokesčių inspekcijos viršininko įsakymas, 2002-06-26, Nr. 178) 	<p>Jei fizinis asmuo parduoda medieną juridiniams asmeniui, fizinis asmuo privalo sumokėti 15 proc. pajamų mokesčių nuo gautos sumos. Šiuo atveju už fizinių asmenų pajamų mokesčių sumoka bendrovė, perkant medieną ir pajamų mokesčio suma yra atskaitoma nuo pirkimo kainos prieš pervedant pinigus fiziniam asmeniui. Jei medieną parduoda pagal individualią veiklą dirbantis asmuo, vykdantis medienos pardavimo veiklą, tada pajamų mokesčių šis asmuo moka kartą per metus, užpildęs pajamų deklaraciją. Pajamų mokesčio deklaravimą koordinuoja Valstybinė mokesčių inspekcija. Deklaruojant pajamas ir sumokant pajamų mokesčių suteikiama galimybė atgaudi daļę deklaruoto pajamų mokesčio, todėl taip daryti yra ekonomiškai naudinga.</p> <p>Valstybinės miškų urėdijos moka 15 proc. pajamų mokesčių už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką. Be to, kaip ir visi juridiniai asmenys, moka 15 proc. pelno mokesčių. Papildomai miškų urėdijos moka 50 proc. nuo grynojo pelno į šalies biudžetą.</p>	Rizika nereikšminga
1.8 Medienos kirtimo nuostatai	<p>Apima teisinius reikalavimus kirtimo metodams ir technologijoms, išskaitant atrankinius, plynus, atvejinius kirtimus, medienos pervežimą iš kirtavietės, sezoniinius apribojimus ir t. t.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Privačių mišku tvarkymo ir naudojimo nuostatai</u> (Vyriausybės nutarimas, 1997-07-24, Nr. 799) • <u>Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo</u> 	<p>Medienos kirtimas yra detalai reglamentuotas informacijos šaltiniuose minimuose teises aktuose. Miško kirtimų taisyklės nustato pagrindinius miško kurtumų (medienos ruošos, medienos</p>	Rizika nereikšminga

Paprastai jie apima nuostatus dėl kirtavietės dydžio, minimalaus kertamų nedžių amžiaus ir (arba)skersmens, miško ekosistemos elementų, kurie turi būti išsaugoti kertant ir t. t. Taip pat, žemesys turi būti atkreipiamas į valksmų ar ištraukimo kelių įrengimą, kelių tiesiną, sausinimo sistemas, tiltus ir t. t. Be to, turi būti atsižvelgta į kirtimų planavimą, kirtaviečių paruošimą bei stebėseną. Reikia atsižvelgti į bet kokius teisiškai įpareigojančius kirtimus reguliuojančius praktikos kodeksus.

- metodika (Aplinkos ministro įsakymas, 2008-07-02, Nr. D1-362)
- Miško kirtimų taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-01-27, Nr. D1-79)
- Nacionalinė mišku ūkio sektorjaus plėtros programa (Vyriausybės nutarimas, 2012-05-23, Nr. 569)
- Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-12-30, Nr. D1-1055)
- Biržiu atrėžimo ir invertinimo taisyklės (Aplinkos ministro įsakymas, 2004-11-10, Nr. D1-577)
- Miško kirtimo privačiose valdose, kurioms nėra sudarvatas miškotvarkos projektas, tvarkos aprašas (Aplinkos ministro įsakymas, 2004-11-08, Nr. D1-569)
- Nenukirsto valstybinio miško pardavimo asmenims, kuriu pastatai yra nukentėjė nuo stichinių nelaimių, tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-01-23, Nr. 28)
- Privačiuose miškuose pribrestančių medynų ir brandžių bei perbrendusių nedžių nebrandžiuose medynuose pagrindinių kirtimų tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-03-18, Nr. 118).
- Privatizuojamų mišku kirtimo tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-04-30, Nr. 219)
- Mišku tvarkymo schemu ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklės (Žemės ūkio ministro įsakymas 2004-12-29, Nr. 3D-685)
- Mišku iškirtimo technologiniems ir gamybinėms mišku ūkio reikiemems tvarka (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-04-03, Nr.

ištraukimo) miškuose biologinius, ekologinius ir technologinius reikalavimus. Taisykles privalomos visiems miško savininkams, valdytojams ir naudotojams. Miško kirtimai skirstomi į pagrindinius, ugdomošius, sanitarinius ir speciaaliuosius miško kirtimus. Taip pat šiose taisykles apibėžiamas minimalus kertamų nedžių amžius, priklausantis nuo medžio rūšies ir miško grupės. Be to, norint išlaikyti biologinę įvairovę, reikalaujama po kirtimo palikti tam tikrą biologinės įvairovės nedžių skaičių viename hektare. Šie nedžiai turi atitiktis miško kirtimo taisykles numatytius kriterijus. Zonoje aplink retujų paukščių lizdavietes draudžiami pagrindiniai miško kirtimai tam tikru spinduliu, priklausomai nuo saugomo paukščio rūšies. Tokios vietas prieš kirtimą turi būti aiškiai pažymėtos natūroje ir žemėlapiuose.

Miško kirtimo taisykles minimi technologiniai reikalavimai apimantys biržų išdėstymą ir šlejimą, valksmų ar ištraukiino kelių išdėstymą, medienos sandėliavimą, negyvos medienos palikimą, ir pan.

Be Miško kirtimo taisyklių, medienos kirtimą privačiuose miškuose reglamentuoja Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatai, kurie reglamentuoja privačių miškų tvarkymą, šiu miškų naudojimą, atkūrimą, apsaugą, miškotvarkos projektų rengimą, taip pat nustato privačių miškų savininkų teises ir pareigas tvarkant, prižiūrint ir naudojant privačius miškus.

		<p>145)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Valstybinės miškų tarnybos 2012 m. veiklos ataskaita</u> 	<p>Biržių atrėžimo ir įvertinimo taisyklys reglamentuoja biržių atrėzimą visų nuosavybės formų miškuose ir jų įvertinimą valstybiniuose miškuose. Biržių atrėzimas ir įvertinimas yra medynų sklypų kirtimui atribojimas ir apmatavimas, medžių ženklinimas, kirstinų medžių tūrio nustatymas bei nenukirsto miško įvertinimas patvirtintomis kainomis.</p> <p>Valstybinė miškų tarnyba yra biudžetinė įstaiga, pagal kompetenciją tvarkanti Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastrą, vykdanti visas Lietuvos miškų inventorizaciją atrankos metodu ir renkanti miškų ūkio statistinius duomenis, atliekanti miškų būklės stebėseną šalies miškuose, kontroliuojanti valstybinį ir privačių miškų būklę, miško naudojimą ir atkūrimą valstybės lygiu, vertinanti miškų inventorizaciją ir miškotvarkos projektus miško valdos ir šalies lygiu, vykdanti valstybių ir privačių miškų valstybinės kontrolės priežiūrą, siekianti užtikrinti gerą Lietuvos miškų būklę ir tvarų miško ekosistemos funkcionavimą visu nuosavybes formų miškuose, periodiškai tikrina, kaip buvo vykdomi ar biržese buvo įvykdyti miško tvarkymo veiksmai, laikantis galiojančių teisės aktų. Išanalizavus Valstybinės miškų tarnybos viešai prieinamos 2012 m. metinės veiklos ataskaitos skyriuje „Valstybių ir privačių miškų kontrolės priežiūra“ pateiktą informaciją prieita išvados, kad rizika susijusi su šio rodiklio reikalavimų įgyvendinimu Lietuvoje yra nereikšminga.</p>	
--	--	---	---	--

1.9 Saugomos teritorijos ir rūšys	<p>Apima įstatymus, susijusius su saugomomis teritorijomis, taip pat su saugomomis, retomis ar nykstančiomis rūšimis, išskaitant jų buveines ir potencialias buveines.</p> <p>Šiuo rodikliu norima išvengti kirtimų rizikos saugomose teritorijose arba teritorijose nesilaikant jų tvarkymo ir apsaugos planų, taip pat neteisėto saugomų rūsių kirtimo dideliais kiekiams.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Saugomu teritorijų įstatymas</u> (1993-11-09, Nr. I-301) • <u>Aplinkos apsaugos įstatymas</u> (1992-01-21, Nr. I-2223) • <u>Žemės įstatymas</u> (1994-04-26, Nr. I-446) • <u>Mišku įstatymas</u> (1994-11-22, Nr. I-671) • <u>Valstybinių parkų, biosferos rezervatų ir draustinių tvarkymo planu rengimo</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-12-21, Nr. 656) • <u>Nacionalinė mišku ūkio sektoriaus plėtros programa</u> (Vyriausybės nutarimas, 2012-05-23, Nr. 569) • <u>Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastro steigimas ir jo nuostatu patvirtinimas</u> (Vyriausybės sprendimas, 2002-04-30, Nr. 587) • <u>Saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendriųjų įstatymas</u> (2009-12-17, Nr. XI-578) • <u>Saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentai</u> (Vyriausybės nutarimas, 2004-08-19, Nr. 996) • <u>Laukinės augalijos įstatymas</u> (1999-06-15, Nr. VIII-1226) • <u>Laukinės gyvūnijos įstatymas</u> (1997-11-06, Nr. VIII-498) • <u>Bendruju buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatai</u> (Vyriausybės sprendimas, 2011-05-25, Nr. 614) • <u>Kompensacijų privataus miško savininkams ir valdytojams, kuriu valdose steigiamą naują saugomą teritoriją, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą, apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos</u> 	<p>Miškų įstatyme teigiamas, kad pagal tvarkymo paskirtį Lietuvos miškai yra skirtomi į 4 grupes (miško rezervatai, specialios paskirties miškai, apsauginiai miškai, ūkiniai miškai). Miškus kirsti galima atsižvelgiant į ūkininkavimo tikslus ir apsaugos režimą, nustatytą pagal miškų grupes.</p> <p>Nustatyti saugomų teritorijų tvarkymą reguliuoja Saugomų teritorijų įstatymas. Jame nurodoma, kad pagrindiniai teisiniai dokumentai, reguliujantys saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo režimą yra šie: Saugomų teritorijų įstatymas. Individualių saugomų teritorijų nuostatai, saugomų teritorijų planavimo dokumentai, individuali saugomų objektų arba teritorijų apsaugos tvarka ir apsaugos sutartys.</p> <p>Lietuvos miškų tvarkymas pagal Miškų įstatymą vykdomas pagal miškotvarkos projektą, kuriamie pateikiamas specialus skyrius apie gamtos apsaugos priemones, išvardijamos saugomos rūšys, buveinės ir kitos aplinkosaugos vertybės ir objektais. Visi vertingi objektai pažymėti žemėlapiuose su nurodytomis ir smulkiai aprašytomis apsaugos priemonėmis. Išduodant leidimus kirsti mišką, Miškų tarnyba tiksina savo duomenų bazes ir vertina, ar planuojamo kirtimo zonoje nėra identifikuota saugomų rūsių ar teritorijų, o jei tokios yra, tuomet išrašant leidimą kirsti mišką yra nurodomi taikomi aprībojimai ar leidimas kirsti mišką nėra išduodamas.</p> <p>Statistinė informacija apie Lietuvos saugomos teritorijas, retas ir nykstančiais rūsių, aptinkamas Lietuvos miškuose ir</p>	Rizika nereikšminga
-----------------------------------	--	---	--	---------------------

	<p><u>aprašas</u> (Vyriausybės nutarimas, 2012-03-07, Nr. 260)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Augalų bendrijų Raudonosios knygos sąrašas</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 1998-11-30, Nr. 237) 	<p>kiti susiję duomenys yra pateikiami <u>Valstybinės miškų tarnybos</u> interneto svetainėje.</p> <p>Valstybinė miškų tarnyba periodiškai tikrina, kaip įgyvendinami teisės aktai, skirti gamtinėi vertei, objektui ir saugomų teritorijų apsaugai. Valstybinė miškų tarnyba turi metinį kontrolės planą, kuriamo išvardijami tikrinamieji aspektai ir vietas (<u>2013 m. metinis kontroles planas</u>).</p> <p>Be to, regioniniai aplinkos apsaugos agentūros skyriai periodiškai tikrina, kaip urėdijoje tvarkomi ir taikomi aplinkos apsaugos teisės reikalavimai. Ataskaita apie tikrintas vietas ir nustatytais problemais yra skelbiama <u>Aplinkos ministerijos</u> interneto svetainėje.</p> <p>Lietuvos teisės aktuose aptariamieji visi šio reikalavimo aspektai.</p>	
--	--	--	--

1.10 Aplinkosaugos reikalavimai	<p>Apima įstatymus, susijusius su poveikio aplinkai vertinimu dėl kirtimų, galimų dirvos pažeidimų, apsauginių zonų nustatymo (pvz. šalia vandens telkinii, atvirų vietovių, veisimosi teritorijų), paliekamų medžių skaičiaus kirtavietėje, kirtimo laiko apribojimų ir reikalavimų miškų ūkio technikai.</p> <p>Pagarštai ši rodikli rizikos gali būti nustatomos, kai akivaizdžiai matomas sistemingas ir (arba) didelio masto teisiškai reikalaujamų aplinkosaugos priemonių nesilaikymas iki tiek, kad jis kelia pavojų miško ištekliams ir kitoms aplinkosaugos vertybėms.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Saugomu teritoriju įstatymas</u> (1993-11-09, Nr. I-301) • <u>Aplinkos apsaugos įstatymas</u> (1992-01-21, Nr. I-2223) • <u>Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros programa</u> (Vyriausybės nutarimas, 2012-05-23, Nr. 569) • <u>Saugomu gyvūnų, augalų, grybu rūšių ir bendrijų įstatymas</u> (2009-12-17, Nr. XI-578) • <u>Laukinės augalijos įstatymas</u> (1999-06-15, Nr. VIII-1226) • <u>Laukinės gyvūnijos įstatymas</u> (1997-11-06, Nr. VIII-498) • <u>Bendruju buveinių ar paukščiu apsaugai svarbių teritorijų nuostatai</u> (Vyriausybės sprendimas, 2011-05-25, Nr. 614) • <u>Augalų bendrijų Raudonosios knygos sąrašas</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 1998-11-30, Nr. 237) • <u>Miško kirtimu taisyklos</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-01-27, Nr. D1-79) • <u>Mišku tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklos</u> (Aplinkos ministro įsakymas 2010-06-30, Nr. D1-577) • <u>Mišku tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklos</u> (Žemės ūkio ministro įsakymas 2004-12-29, Nr. 3D-685) • <u>Specialiosios žemės ir miško naudojimo salygos</u> (Vyriausybės nutarimas, 1992-05-12, Nr. 343) • <u>Paviršinių vandens telkinii apsaugos zonų ir</u> 	<p>Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklos nurodoma, kad valstybinių miškų miškotvarkos projekte turi būti skyriai, susiję su miško apsauga nuo gaisrų, sanitarine ir biologinės jvairovės apsauga, rekreaciniems ir socialiniems miškų funkcijomis. Privačių miškų miškotvarkos projekte turi būti speciali dalis, susijusi su miško apsauga ir aplinkosaugos reikalavimų įgyvendinimu.</p> <p>Miško darbai turi būti planuojami ir įgyvendinami laikantis Miškų kirtimo taisyklos nustatytų reikalavimų. Minėtose taisyklose yra nuostatų dėl kirtimo laiko apribojimų pagal miškų grupes (pavyzdžiu, II grupės ir kai kuriuose III grupės miškuose pagrindiniai kirtimai neleidžiami nuo kovo 1 d. iki rugpjūčio 1 d.). Nustatyti reikalavimai retu ir nykstančių rūsių paukščių lizdaviečių apsaugai, taip pat išsamūs reikalavimai palikti gyvus medžius ir negyvą medieną biologinės jvairovės apsaugai kirtavietėse.</p> <p>Miškų kirtimo taisyklose taip pat numatoma apsaugos zonų priežiūra prie vandens telkinii ar atvirų vietovių, taip pat kai kurie apribojimai, susiję su dirvos apsauga nuo erozijos. Pavyzdžiu, vandens telkinii apsaugos zonose esančiuose šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 10°, ir statesniuose kaip 45° šlaituose, plyninė pagrindinė miško kirtimai nevykdomi.</p> <p>Miškų urėdijos nuolat tikrina, kaip vykdomi miškų ūkio darbai valstybiniuose miškuose, ar juos vykdant</p>	Rizika nereikšminga
------------------------------------	--	--	---	---------------------

		<p><u>pakrančiu apsaugos juostų nustatymo principai</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2007-02-14, Nr. D1-98)</p>	<p>laikomasi planavimo dokumentuose ir miško kirtimo leidimuose nurodytų aplinkosaugos reikalavimų.</p> <p>Valstybinė miškų tarnyba periodiškai tikrina, kaip įgyvendinami teisės aktai, skirti gamtinėi vertybėi, objektui ir saugomų teritorijų apsaugai. Valstybinė miškų tarnyba turi metinį kontrolės planą, kuriame išvardijami tikrinami aspektai ir vietas (<u>2013 m. metinis kontroles planas</u>).</p> <p>Be to, regioniniai Aplinkos apsaugos agentūros skyriai periodiškai tikrina, kaip uredijoje tvarkomi ir taikomi apsaugos teisės reikalavimai. Ataskaita apie tikrintas vietas ir nustatytas problemas yra skelbiama <u>Aplinkos ministerijos</u> interneto svetainėje.</p> <p>Pagal minėtų institucijų parengtas ataskaitas akivaizdu, kad nėra nustatyti sisteminę ir (arba) didelio masto teisės aktų nesilaikymo atvejų, kurie kelia pavojų miško ištekliams ir kitoms aplinkosaugos vertybėms, todėl rizika laikoma nereikšminga.</p>	
--	--	---	---	--

1.11 Darbuotojų sauga ir sveikata	<p>Teisiškai reikalaujama, kad asmenys vykdantys kirtimo darbus naudotų asmenines apsaugos priemones, laikytusi kirtimo darbų saugos, trukmės, režimo ir naudojamų mechanizmų saugos reikalavimų, būtų nustatytą apsaugos zona aplink kirtimo teritoriją. Teisiškai reikalaujama saugiai naudoti chemines medžiagas. Sveikatos ir saugos reikalavimai, kurie turi būti taikomi miško darbams (ne administraciniams darbams ar kitai veiklai, nesusijusiai su mišku ūkinė veikla).</p> <p>Šiuo reikalavimu norima nustatyti atvejus, kai atliekant miško darbus nuolat nesilaikant darbuotojų sveikatos ir saugos reikalavimų kyla didelė rizika darbininkų sveikatai ir saugumui.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Lietuvos Respublikos darbo kodeksas</u> (2002-06-04, IX-926) • <u>Darbuotoju saugos ir sveikatos išstatymas</u> (2003-07-01, IX-1672) • <u>Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos išstatymas</u> (2003-10-14, IX-1768) • <u>Pavojingu darbu sarašas</u> (Vyriausybės nutarimas, 2002-09-03, 1386) • <u>Isakymas dėl darbuotoju aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis</u> (Socialinės apsaugos ir darbo ministras, 2007-11-26, A1-331) • <u>Vyriausybės nutarimas dėl specialiųjų žemės ir miško salygu patvirtinimo</u> (Vyriausybės nutarimas 1992-05-12, 343) • <u>Isakymas dėl klausos apsaugos darbe ir kontrolės priemonių</u> (Vyriausasis valstybinis darbo inspektorius, 2006-03-30, 1-66) • <u>Dėl žemės ir mišky ūkio traktorių, jų priekabų ir prikabinamųjų mašinų atitinkies ivertinimo taisyklių patvirtinimo</u> (Žemės ūkio ministras, 2004-12-29, 3D-685) • <u>Isakymas dėl Lietuvos higienos normos LHN 69:2003 „Šiluminis komfortas ir pakankama</u> 	<p>Sveikatą ir saugą atliekant miškų ūkinę veiklą stebi Valstybinė darbo inspekcija. Ji vykdo ne tik kontrolės ir stebėjimo funkcijas, bet taip pat teikia nurodymus dėl sveikatos ir saugos klausimų skirtinguose verslo sektoriuose.</p> <p>Kadangi patys miškų urėdijos darbuotojai kirtimo darbų nevykdo ir nelaimingų atsitikimų miškų urėdijos darbuotojų tarpe per pastaruosius metus nebuvo arba buvo labai mažai, todėl laikoma, kad dėl nelaimingų atsitikimų ar teisės aktų, susijusių su darbuotojų sauga ir sveikata, pažeidimo rizika miškų urėdijos kasdieninėje veikloje, nesusijusioje su medienos kirtimu, yra nereikšminga. Tačiau visi arba dalis medienos kirtimo darbų miškų urėdijoje yra atliekami rangovinių organizacijų, kurios yra parenkamos viešo konkurso būdu.</p> <p>Miško darbų sektorius Lietuvoje yra laikomas vienu iš pavojingiausių veiklų ir Valstybinė darbo inspekcija taiko specialias kontroles priemones, t. y. mažiausiai kas metus inspekcija atlieka prevencinį miško kirtimo veiklos stebėjimą visoje Lietuvoje, kad patikrintų, ar nėra nelegalių darbuotojų, taip pat ar nėra pažeidžiami sveikatos ir saugos reikalavimai. Be to, inspekcija renka duomenis apie įvairius nelaimingus atsitikimus darbe ir teikia skirtinį verslo sektorių apibendrintą statistiką. Remiantis įvairių Valstybinės darbo inspekcijos atskaitų analize, akivaizdu, kad miškininkystės sektoriuje vis dar didelis nelaimingu atsitikimų darbe lygis. Miškininkystės sektorius yra vienas iš keturių pavojingiausių sektorių (1. Statyba, 2. Transporto ir apsaugos</p>	<p>Reikšminga (Žr. Rizikos mažinimo priemonių planą).</p>
-----------------------------------	---	--	---	--

	<p><u>šiluminė aplinka darbo patalpose. Parametru norminės vertės ir matavimo reikalavimai</u>“ patvirtinimo (Sveikatos apsaugos ministras, 2003-12-24, V-770)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Isakymas dėl higienos normos dėl pesticidų veikliuju medžiagų didžiausios leidžiamos koncentracijos aplinkoje</u> (Sveikatos apsaugos ministras, 2004-06-03, V-412) • <u>Miško darbų saugos taisykles</u> (1996-11-25, 208) • <u>Darbuotoju sveikatos ir saugos strategija 2009-2012 m.</u> (Vyriausybės sprendimas 2009-06-25, Nr. 669). • <u>Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, 2012 m. (I)</u> • <u>Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, 2012 m. (II)</u> • <u>Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, 2013 m.</u> • <u>Valstybinės darbo inspekcijos apie nelaimingus atsitikimus periodinė ataskaita</u> 	<p>paslaugos, 3. Vandens tiekimas ir nuotekų valymas, 4. Miškininkystė, 5. Elektros, dujų ir garų tiekimas) pagal mirčių ir rūmtų sužeidimų skaičių. Remiantis oficialiais Valstybinės darbo inspekcijos duomenimis 2012 m. miškininkystės sektorius vykdant miško kirtimą ir su juo susijusius darbus pasitaikė 4 mirtini ir 4 sunkūs sužeidimai, 2013 metais – 2 mirtini ir 2 sunkūs. Per 2014 metų 1 pusmetį Lietuvoje vykdant miško kirtimą ir su juo susijusius darbus užfiksuoja 5 mirtini ir 2 sunkaus sužalojimo atvejai. Visi nelaimingi atsitikimai įvyko kertant mišką pjūklu.</p> <p>Atsižvelgiant į didejantį nelaimingų atsitikimų skaičių ir miškininkystės sektorius pavojingumą laikoma, kad miško kirtimas pjūklu ir su juo susiję darbai yra reikšmingos rizikos.</p> <p>Miško kirtimas medkirte laikomas mažiau rizikingu. Per pastaruosius metus oficialiai nebuvo užfiksuoja nelaimingų atsitikimų kertant mišką medkirte, todėl rizika susijusi su miško kirtimu medkirte laikoma nereikšminga.</p> <p>Kasdienė miškų urėdijos veikla, nesusijusi su miško kirtimu nėra laikoma pavojinga, todėl rizika yra nereikšminga.</p>	
--	--	--	--

1.12 Legalus įdarbinimas	<p>Teisiskai reikalaujama, kad kirtimo darbus atliekantys asmenys būtų įdarbinti legaliai: pasirašę darbo sutartį, mokesčius už privalomą sveikatos draudimą, tureti darbo leidimus bei kvalifikacinius pažymėjimus atliekamiams darbams. Be to, reikalavimas apima minimalų darbuotojų amžių bei minimalų darbuotojų amžių atliekant pavojingus darbus, priverstinį ir privalomą darbą, diskriminaciją bei laisvę kooperuoti.</p> <p>Teisės reikalavimai dėl kirtimų veikloje dalyvaujančių darbininkų įdarbinimo, išskaitant reikalavimus sutartims ir darbo leidimams, reikalavimus privalomajam draudimui, reikalavimus kvalifikacijos pažymėjimams ir kitus reikalavimus mokymui. Be to, punktuose aptariami minimalaus darbinio amžiaus ir minimalaus amžiaus asmeniui, dirbančiam pavojingus darbus atitiktis, įstatymai prieš priverstinį ir privalomą darbą, diskriminaciją, laisvę vienyti.</p> <p>Šiuo reikalavimu norima užtikrinti galimybę nustatyti sistemingą arba didelio masto darbo ir (arba) įdarbinimo taisyklių ir reglamentų nesilaikymą. Siekiama nustatyti, kur vyksta rimti darbuotojų juridinių teisių pažeidimai, pavyzdžiai, priverstinis, nepilnamečių arba nelegalus darbas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Lietuvos Respublikos darbo kodeksas</u> (2002-06-04, IX-926) • <u>Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas</u> (2000-07-18 d. Nr. VIII-1864) • <u>Valstybinio socialinio draudimo įstatymas</u> (1991-05-21, Nr. I-1336) • <u>Vyriausybės nutarimas dėl sezoninio darbo</u> (1994-03-07, Nr. 154) • <u>Vyriausybės nutarimas dėl asmenų iki 18 metų įdarbinimo</u> (1994-03-07, Nr. 138) • <u>Isakymas dėl miško darbu saugos taisyklių patvirtinimo</u> (1996-11-25, 208) • <u>Įdarbinimo per laikinojo įdarbinimo įmones įstatymas</u> (2011-05-19, XI-1379) • <u>Valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, 2012 m.</u> • <u>Valstybinės darbo inspekcijos veiksmų planas, 2013 m.</u> • <u>Europos gyvenimo ir darbo salygu gerinimo fondo (Eurofund) ataskaita Nedeklaruoto darbo stabdymas Europos Sajungoje</u> 	<p>Teisėtas įdarbinimas Lietuvoje yra apibūdinamas daugeliu skirtingu įstatymu. Pagal įstatymus, visi darbuotojai privalo būti pasirašę darbo sutartį, kuri yra privalomojo socialinio draudimo pagrindas, todėl jie yra apdrausti mokant mokesčius socialinio draudimo bendrovei SoDra. Pagal Darbo įstatymo reikalavimus, darbo sutartis turi būti parengta raštu ir joje turi būti pateiktos jos galiojamą užtikrinančios esminės nuostatos, pavyzdžiui, mokėjimo sąlygos, darbo vieta ir darbo aprašymas. Tam tikru rūšių darbo sutartims gali reikėti papildomų nuostatų, pavyzdžiui, sutarties terminas, sezominis darbas ir t. t. Trumpalaikis sandymas pasitelkiant įdarbinimo agentūras – tai terminuotų sutarčių alternatyva. Laikinas įdarbinimas Lietuvoje greitai plinta kaip lankstus darbo puse etato, projektinio darbo ar terminuoto įdarbinimo sprendimas ir kaip rizikos valdymo strategija pradiname etape. Laikiną įdarbinimą reguliuoja Įdarbinimo per laikinojo įdarbinimo įmones įstatymas, priimtas norint įgyvendinti ES direktyvą dėl laikinių įdarbinimo įmonių darbo.</p> <p>Nelegalų įdarbinimą Lietuvoje kontroliuoja ir prevencines priemones įgyvendinā skirtingos institucijos, pavyzdžiu. Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė socialinio draudimo fondo valdyba, Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba ir Policijos departamentas. Remiantis valstybinės darbo inspekcijos ataskaita, visuose ūkio sektoriuose dažniausiai pasitaikantis nelegalaus įdarbinimo atvejai Lietuvoje yra šie: 1) Darbas be</p>	Rizika nereikšminga
--------------------------	---	---	---	---------------------

		<p>darbo sutarties. 2. Individualūs asmenys, vykdantys ekonominę veiklą be savarankiškos veiklos vykdymo licencijų. 3. Ekonominės veiklos vykdymas legaliai neįregistruojant bendrovės, arba be reikalbingų licencijų arba vykdant kitą nelegalią veiklą.</p> <p>Norėdama mažinti nedeklaruotą darbą veiksmingiau, 2011 m. Valstybinė darbo inspekcija sudarė nuolatinės grupes nelegaliam darbui Lietuvos penkiuose didžiausiuose miestuose kontroliuoti, kad imtysi nedeklaruoto darbo kontrolės ir prevencijos. Grupės yra sudarytos iš VDI inspektorų, kuriems suteikti atitinkami ištekliai. Kai reikia, pagalbos galima kreiptis į kitų institucijų atstovus. Rezultatai rodo, kad ši iniciatyva sumažino nelegalaus darbo atvejų aptikimą lyginant su ankstesniais metais.</p> <p>2012 m. Valstybine darbo inspekcija atliko daugiau nei 3700 galimo nelegalaus įdarbinimo patikrinimų ir nustatė 1700 nelegaliai įdarbintus asmenis. Dauguma nelegalaus (neteisėto) darbo atvejų 2012 m. pasitaikė šiuose ūkio sektoriuose: statyba - 35,85 proc. kitos viešosios paslaugos - 12,46 proc., didmeninė/mažmeninė prekyba - 10,53 proc., žemes ūkis - 7,84 proc. Rizikingiausi ūkio sektoriai ir toliau išlieka tie patys: statyba, didmeninė ir mažmeninė prekyba, žemės ūkis. Reikety atkreipti dėmesį, kad palyginus su 2011 m. nelegaliai miškininkystės sektoriuje įdarbintų asmenų skaičius sumažėjo nuo 6,86 proc. iki 4,44 proc. 2012 m. Valstybinė mokesčių inspekcija parengė 2013 m. veiksmų planą, kuriamo pabrėžiamas poreikis sustiprinti</p>	
--	--	--	--

			<p>nelegalaus įdarbinimo kontrolės ir prevencinių priemonių taikymą siekiant geresnių rezultatų nei 2012 m. Remiantis ankščiau pateikta informacija galima matyti, kad, nors ir pasitaiko kai kurių nelegalaus įdarbinimo miškininkystės sektoriuje atvejų, tačiau teisės institucijų įgyvendintos kontrolės ir prevencinės priemonės, taip pat ir teigiamos tendencijos link mažesnių nelegalaus įdarbinimo atvejų miškininkystės sektoriuje suteikia tvirtą pagrindą priskiriant šią reikalavimų dalį prie nercišmingos rizikos.</p>	
--	--	--	--	--

1.13 Paprotinės teisės	Istatymai, apimantys paprotines teises, susijusias su miško produktų naudojimu, išskaitant reikalavimus, apimančius nuosavybės teises.	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Mišku įstatymas (1994-11-22, Nr. I-671)</u> • <u>Čepkeliu valstybinio gamtinio rezervato lankymo taisyklės</u> • <u>Žūklės Žuvinto biosferos gamtiniam rezervate taisykles</u> 	Lietuvoje nėra asmenų grupių, turinčių paprotinių teisių į miško naudojimą. Paprotinės teisės į nemedieninių miško produktų naudojimą valstybinės gamtinės rezervatų teritorijoje yra apibrėžiamos specialiais reglamentais. Ieidžiančiais vietinėms bendruomenėms rinkti uogas ir grybus, taip pat žuvauti laikantis specialių nuostatų. Miško kirtimo veikla gamtiniose rezervatuose yra draudžiama įstatymu.	Rizika nereikšminga
1.14 Laisvas ir išankstinis sutikimas	Laikomasi atitinkamų įstatymų apimančių laisvą ir išankstinių sutikimą, kurie siejami su miško tvarkymo teisenis, miško išteklių naudojimu, naudos dalijimusi ir t.t.	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatai</u> (Vyriausybės nutarimas, 2004-07-16, Nr. 904) • <u>Dėl mišku tvarkymo schemai ir vidinės miškotvarkos projektu rengimo taisykliai patvirtinimo</u> (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas, 2006-09-01, Nr. DI-406) 	Laisvas ir išankstinis sutikimas, mišku tvarkymui, teisės naudotis miško ištekliais, dalytis nauda (ir t. t.) yra įtrauktas į Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatus. Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo dokumento rengimo procese bendoji ar supaprastinta tvarka taikoma atsižvelgiant į teritorijų planavimo lygmenis (pagal planuoojamas teritorijos dydį ir sprendinių konkretizavimo lygi) ir rūšis. Šiuose nuostatuose numatyta, kad bendrasis specialusis ir detalusis teritorijų planavimas yra viešas. Nuostatai taip pat apima reikalavimus miškotvarkos plano rengimo procesui, į kuriuos įtraukiami reikalavimai laisvam ir išankstinius sutikimui. Panašūs reikalavimai taip pat pateiki miškotvarkos projektų rengimo tvarkoje.	Rizika nereikšminga
1.15 Vietinių gyventojų čiabuvių teisės	Istatymai, reguliuojantys vietinių gyventojų čiabuvių teises, susijusias su miško veikla. Reikėtų atsižvelgti į tokius galimus aspektus, kaip teisė į žemę, teise naudoti tam tikrus su mišku susijusius išteklius arba praktikuoti tradicinę veiklą apimančią miško žemes.	Lietuvoje nėra čiabuvių. Lietuviai yra vietinė tauta savo žemėje.	Netaikoma – Lietuvoje nėra čiabuvių. Lietuviai yra vietinė tauta savo žemėje.	Netaikoma – Lietuvoje nėra čiabuvių. Lietuviai yra vietinė tauta savo žemėje.

1.16 Rūšių, kiekio, kokybės klasifikacija	<p>Istatymai, reguliujantys, kaip medieną prekybos ir transporto srityje klasifikuojama pagal rūšis, kiekį ir kokybę. Neteisinga medienos klasifikacija yra gerai žinomas metodas, siekiant sumažinti (išvengti) mokesčius ir rinkliavas.</p> <p>Turėtų būti nustatyta rizikos riba, kada žaliaja ar produktas turetų būti laikomas nelegaliu dėl neteisingai identifikuotos rūšies, kiekio ir kokybės. Tai gali apimti atvejus, kai šis klaidingas klasifikavimas atliekamas siekiant išvengti rinkliavų arba mokesčių mokėjimo arba, kai draudimai prekiavanti produktais ir rūšimis yra nustatyti regiono, šalies ar tarptautiniu mastu. Su šia problema dažniausiai susiduriama šalyse, kur aukštas korupcijos suvokimo indeksas yra <50.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Mišku įstatymas</u> (1994-11-22, Nr. I-671) • <u>Nacionalinė mišku ūkio sektoriaus plėtros programa</u> (Vyriausybės nutarimas, 2012-05-23, Nr. 569) • <u>Apvaliosios medienos bei nenukirsto miško matavimo ir tūrio nustatymo taisyklos</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2010-09-10, Nr. D1-747) • <u>Prekybos apvalija medieną taisyklos</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2011-12-16, Nr. D1-984) • <u>Apvaliosios medienos klasifikavimo ir ženklinimo taisyklos</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2001-07-05, Nr. 358) • <u>Apvaliosios medienos apskaitos tvarkos aprašas</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2007-12-12, Nr. D1-672) 	<p>Pagal Mišku įstatymą Aplinkos ministerija yra atsakinga už teisės aktus ir taisykles, susijusius su apvaliosios medienos kokybės ir kiekio klasifikavimu bei matavimu. Aplinkos ministro patvirtinti teisės aktais yra paminėti informacijos šaltiniuose.</p> <p>Apvaliosios medienos, nenukirsto miško matavimo ir tūrio nustatymo taisyklose nurodoma, kaip skirtinė medienos produktų (apvaliosios medienos, nukirstos medienos, komercinės medienos ir t. t.) kiekis turi būti apskaičiuojamas bei pateikiamais rastų tūrio skaičiavimo lentelės, o taip pat ir kitos medienos kiekio skaičiavimo formulės.</p> <p>Apvaliosios medienos prekybos taisyklose nustatoma, kaip medieną turi būti pardavinėjama nenukirstu mišku bei pateikiamais taisyklos ir tvarka, kaip turi būti organizuojamas medienos pardavimas nenukirstu mišku. Taisyklose nustatomos skaidrios valstybinio nenukirsto miško pardavimo taisyklos.</p> <p>Apvaliosios medienos apskaitos tvarkos aprašas nustato apvaliosios medienos priemimą, perdavimą, perklasifikavimą bei judėjimo fiksavimą apskaitoje ir yra privalomas valstybės įmonėms mišku urėdijoms, nacionalinių parkų direkcijoms bei kitiems valstybinių miškų valdytojams (patikėtiniams). Ši tvarkos aprašą gali taikyti kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, gaminantys ir parduodantys medieną.</p> <p>„Transparency International“ Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2013 m.</p>	Rizika nereikšminga

			buvo 57 (>50), taigi korupcija nera laikoma pagrindiniu veiksniu, turinčiu neigiamos įtakos rūšių, kiekių ir kokybės klasifikacijai Lietuvoje.	
--	--	--	--	--

I.17 Prekyba ir transportas	<p>Turi būti gauti visi reikalingi prekybos ir transportavimo leidimai.</p> <p>Šie dokumentai apima teisiškai reikalaujamus išvežimo leidimus, važtarąčius ir kitus dokumentus, leidžiančius išvežti medieną iš kirtavietės.</p> <p>Šalyse, kuriose korupcijos lygis aukštas, šie dokumentai, paprastai, klastojami arba gaunami duodant kyšius.</p> <p>Nelegalaus miško kirtimo atvejais pervežimo dokumentai iš kitų vietų, išskyrus kirtavietes, gali būti pateikti kaip netinkras legalaus kirtimo įrodymas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Apvaliosios medienos apskaitos tvarkos aprašas</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2007-12-12, Nr. D1-672) • <u>Apvaliosios medienos pagamintos privačiuose miškuose, gabenimo tvarkos aprašas</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2004-06-03, Nr. D1-313) • <u>Prekybos apyvaliaja mediena taisyklys</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2011-12-16, Nr. D1-984) • <u>Dėl savavališkai iškirstų medžių ir krūmų, augusių miško žemėje, ir pagamintos apvalios medienos ištakų</u> arba <u>išvežimo tvarkos</u> (Aplinkos ministro įsakymas, 2002-05-13, Nr. 237) 	<p>Mediena turi būti parduodama pagal Apvaliosios medienos prekybos taisyklys aprašomą aukciono sistemą. Su aukciono laimėtoju pasirašomas ilgaalikės arba pusmečio sutartys. Išsami aukcionų rengimo tvarka aprašoma minėtose taisyklyse.</p> <p>Apvaliosios medienos apskaitos tvarkos apraše yra nustatyta tvarka, kaip apvalioji mediena turi būti priimta (reikalingi dokumentai ir duomenys), taip pat pateikiama ir aprašoma dokumentais patvirtinta medienos atsekamumo sistema, paaškinama, kaip užpildyti reikalingus dokumentus.</p> <p>Apvaliosios medienos, pagamintos privačiuose miškuose, gabenimo tvarkos apraše nurodoma, kad asmuo, pervežantis medieną iš privačių miškų, privalo turėti medienos pervežimo ląpą, dokumentą, įrodantį jo tapatybę, kirtimo leidimą (jei reikia), miško nuosavybes dokumentą (kai kirtimo leidimas nereikalingas ir perveža savininkas) arba dokumentą, įrodantį teisę medienos nuosavybę (sutartį ir t. t.) (kai perveža rangovas). Pervežimo lape reikalinga nurodyti informacija ir duomenys bei kiti dokumentai yra aprašomi minėtame tvarkos apraše.</p> <p>Minėtuose teisės aktuose galima aiškiai susieti dokumentus, susijusius su pervežimu, prekyba, konkretia aptariama medžiaga ir kilme.</p> <p>Regiono aplinkos apsaugos departamento miškų kontrolės skyrius tikrina, kaip vykdomi teisės aktuose nustatyti reikalavimai prekybai ir transportui. Jei</p>	Rizika nereikšminga

		<p>miskuočių randama neteisėtai nukirstos medienos, minėta institucija privalo išduoti transportavimo leidimą. Tokio pervežimo tvarka yra nustatoma Savavališkai iškirstų medžių ir krūmų augusių miško žemeje, ir pagamintos apvalios medienos ištraukimo arba išvežimo tvarkoje.</p> <p>Savavališkų kirtimų statistinius duomenis prašome žiūrėti 1.4 rodiklio (leidimai kirsti mišką) skyriuje. Kyšininkavimas tarp asmenų atsakingų už miško kirtimo leidimą ar pervežimo dokumentų išdavimą, taip pat suklastotų dokumentų rengimas ir teikimas gali būti problema; tačiau nėra pakankamai jrodomų, kai tokie dokumentai buvo išduoti.</p> <p>Lietuvoje teises normos apima visus prekybos ir transporto leidimus. Be to „Transparency International“ Lietuvos korupcijos suvokimo indeksas 2013 m. buvo 57 (>50), taigi korupcija nėra laikoma pagrindiniu veiksniu, turinčiu neigiamos įtakos medienos prekybai ir transportavimui Lietuvoje.</p>	
--	--	---	--

1.18 Tikslinė prekyba ir sandorių kainodara	<p>Tikslinė prekyba reguliuojantys įstatymai. Tikslinė prekyba su susijusiomis bendrovėmis, išteigtomis mokesčių lengvatas taikančiose vietose su dirbtinėmis sandorių kainomis – tai gerai žinomas būdas išvengti teisėtai nustatyti mokesčių ir rinkliavų mokėjimo miškus kertančiai šaliai. Tai laikoma svarbiu lėšų generatoriumi, kuriuo skatinamas miško tarnybų ir darbuotojų susijusių su miško kirtimais, kyšininkavimas.</p> <p>Daugelis šalių išleido įstatymus, apimančius sandorių kainodarą ir tikslinę prekybą. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad čia gali būti iutraukta tik sandorių kainodara ir tikslinė prekyba, nes jos yra teisiškai draudžiamos šalyje.</p> <p>Kai produktai parduodami išvežant iš šalies už kainą, kuri žymiai mažesnė už rinkos vertę, o paškui parduodamai kitai tiekimo grandžiai už rinkos kainas, tai, paprastai, yra atškus mokesčių vengimo veiksnys. Paprastai, produktai nėra fiziškai perkeliami į prekybos bendrovę.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Sandorių kainodara</u> (Finansų ministro įsakymas Nr. 1K-123, 2004-04-09). • <u>Plonos kapitalizacijos taisyklės</u> (Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimas, 2003-12-09, Nr. 1575) • <u>Prašymo pritarti būsimojo kontroliuojamojo sandorio kainodaros principams taisyklės</u> (Valstybinės mokesčių inspekcijos įsakymas, 2011-10-21, Nr. VA-106) • <u>Ataskaitos apie kontroliuojamuosius ir kontroliuojančius vienetus bei asmenis FR0438 formos ir jos užpildymo taisyklės</u> (Valstybinės mokesčių inspekcijos įsakymas, 2004-09-22, Nr. 376) • Asocijuotų asmenų tarpusavio sandorių arba ūkinėj operacijų ataskaitos FR0528 formos ir jos užpildymo taisyklės patvirtinimas (Valstybinės mokesčių inspekcijos įsakymas, 2005-03-22, Nr. VA-27) • <u>Pelno mokesčio įstatymas</u> (2001-12-20, IX-675) • <u>Tikslinių teritorijų sąrašas</u> (Finansų ministro įsakymas, 2001-12-22, Nr. 344) • http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/gtpsonline.pdf 	<p>Tikslinė prekybą Lietuvoje reguleja Pelno mokesčio įstatymas. Tikslinė prekyba Lietuvoje draudžiama, tačiau Lietuvos finansų ministras patvirtino tikslinių teritorijų sąrašą. Pagal įstatymus, tikslinėse teritorijose įregistruotoms bendrovėms yra taikoma skirtinga apimokestinimo tvarka.</p> <p>Sandorių kainodaros (toliau - SK) taisyklės buvo patvirtintos ir integruotos į Lietuvos mokesčių sistemą 2004 m. Lietuvos SK taisyklėse nustatyti reikalavimai SK dokumentams daugiausia priklauso nuo Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtų Sandorių kainodaros gairių daugiašalėms įmonėms ir mokesčių administratoriams. SK dokumentų reglamentai Europos Sajungoje yra išdėstyti Europos Sajungos Asocijuotų įmonių sandorių kainodaros elgesio kodekse, patvirtintame Europos Sajungos Tarybos.</p> <p>Vadovaujantis Lietuvos SK taisyklių XI skyriaus „Kontroliuojamų sandorių kainodaros dokumentavimo reikalavimų“ nuostatomis, kontroliuojamų sandorių dokumentavimo nuostatai privalomi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lietuvos vienetams (Įmonėms), kurių finansinė atskaitomybė yra sudaroma vadovaujantis Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu ir kurių metines pardavimo pajamos (apyvarta) siekė per 10 milijonų litų (apie 3 milijonus eurų); • Finansų įmonėms ir kredito įstaigoms, kurių veikla Lietuvoje reglamentuojama Lietuvos Respublikos

	<p><u>2012/lithuania.pdf</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • http://www.pwc.com/lt/en/about/svcs/tax-transfer-pricing.html 	<p>finansų įstaigų įstatymas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Draudimo įmonėms, kurių veiklą Lietuvoje reglamentuoja Draudimo įstatymas • Užsienio vienetams, vykdantiems veiklą Lietuvoje per nuolatinę buveinę, jei šių vienetų nuolatinei buveinėi Lietuvoje priskiriamos metinės pajamos siekia per 10 milijonų litų (apie 3 milijonus eurų). <p>Subjektai, nepriklausantys reglamentams, susijusiems su privačiu SK dokumentų rengimu gali rengti arba nerengti SK dokumentų savo nuožiūra. Tačiau pagal Lietuvos pelno mokesčio įstatymą, visi subjektai turi būti pasirengę pagrasti, kad kontroliuojami sandoriai atitinka „išliestos rankos principą“.</p> <p>Teisėtvarka, susijusi su tiksline prekyba ir sandorių kainodara yra labai griežtai reglamentuojama ir stebimi Valstybinės mokesčių inspekcijos. Taigi nėra pakankamai jrodyti, kad ši kategorijos dalis gali būti problema Lietuvoje.</p>
--	--	---

I.19 Muitinės reglamentai	<p>Muitinės reglamentai, apimantys tokias sritys kaip eksporto/ importo licencijos, produktų klasifikacija (kodai, kiekiai, kokybė ir rūšys).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Muitines istatymas</u> (2004-04-27 Nr. IX-2183) • <u>2012 m. spalio 9 d. Komisijos igyvendinimo reglamentais</u> (ES) nr. 927/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamento (EEB) nr. 2658/87 dėl tarifu ir statistinės nomenklatūros bei dėl Bendrojo muitu tarifo I priedas • <u>Lietuvos Respublikos integruoto tarifo LITAR duomenų bazė</u> • <u>Lietuvos Respublikos muitinės metinė ataskaita</u> (2012 m.) 	<p>Remiantis Lietuvos Respublikos muitinės metinę ataskaita, medienos pramonė nėra paminėta tarp rizikingu verslo sektorų, susijusių su muitinės mokesčių mokėjimo vengimu ar netiksliu, ar klaidingu produktų klasifikavimu.</p> <p>Paprastai, Lietuvos Respublikos muitinė taiko griežtą muitinės kontrolę skirtinguose lygmenyse. Įskaitant atsitiktinius produktų klasifikacijos patikrinimus, produkto vertės vertinimus ir produkto kilmės šalies vertinimus. Be to, Lietuva laikosi skirtingu produkty klasifikavimo pagal ES reglamentus.</p> <p>Nera pakankamai įrodymų, kad reikėtų šią kategorijos dalį priskirti reikšmingai rizikai.</p>	Rizika nereikšminga
I.20 CITES	<p>CITES (Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija, dar žinoma kaip Vašingtono konvencija) leidimai.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Istatymas dėl Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos ratifikavimo</u> (2001-05-22, Nr. IX-337) • <u>Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro, Muitinės Departamento prie Finansų Ministerijos direktoriaus ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos muitinės departamento įsakymas</u>, "Dėl prekybos laukiniuose gyvūnuose taisyklių patvirtinimo" (2002-12-21, Nr. 658/831/743) • <u>Aplinkos apsaugos istatymas</u> (2005-03-24, Nr. I-2223) • <u>Laukinės augalijos istatymas</u> (1999-06-15, Nr. VIII-1226) • <u>Aplinkos ministro įsakymas dėl prekybos saugomu rūšiu laukiniuose augalais ir grybiais taisyklių patvirtinimo</u> (2006-05-25, Nr. D1-260) • <u>Lietuvos Respublikos muitinės metinė</u> 	<p>CITES Lietuvos Respublikoje įsigaliojo 2002 m. kovo 9 d. Prekybos laukiniuose gyvūnuose taisyklių, kuriomis reglamentuojamas gyvūnų, jų dalų ar gaminių iš jų įvežimas į Lietuvos Respubliką bei išežimas iš jos, parengtos vadovaujantis Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) reikalavimais. 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos Reglamento (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą bei 2001 m. rugpjūčio 30 d. Komisijos Reglamento (EB) Nr. 1808/2001, nustatantį išsamias laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą įgyvendinimo taisyklių nuostatas.</p> <p>Norint įvežti (išežinti) gyvūnus ir augalus, jų dalis arba iš jų pagamintas prekes, reikia laikytis ankščiau paminetuose reglamentuose nustatyto</p>	Rizika nereikšminga

		<u>ataskaita (2012 m.)</u>	<p>tvarkos ir turėti šiuose Reglamentuose nurodytus leidimus, pažymėjimus ir kitus dokumentus. Kiekvieną kartą pervežant gyvūnus ir augalus, jų dalis ar iš jų pagamintas prekes reikia pateikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro išduotą atskirą leidimą. Išežiant į Lietuvą/ išežiant iš Lietuvos į trečias šalis gyvūnus ir augalus, jų dalis arba iš jų pagamintus produktus, muitinės formalumus tvarkyti leidžiama tik pateikus reikalingus leidimus.</p> <p>Remiantis Lietuvos Respublikos muitinės ataskaita 2012 m. pasitaikė 13 atvejų, kai prekės buvo konfiskuotos dėl CITES reikalavimų pažeidimo, tačiau nėra nurodyta, ar jie buvo susiję su gyvūnų ar augalų rūšimis.</p> <p>Lietuvoje neauga CITES medžių rūšys.</p>	
--	--	----------------------------	---	--

PRIEDAS NR. 2

Urėdijos parengtas

LegalSource rizikos mažinimo priemonių planas

1. Identifikuotų rizikų sąrašas

VĮ RASEINIŲ MIŠKŲ URÉDIJOS rizikos vertinime, dėl teisės aktų pažeidimo medienos ruošos ir prekybos metu nustatyta reikšminga rizika šiam rodikliui:

1.11. Darbuotojų sauga ir sveikata

Reikšminga rizika identifikuota miškininkystės sektoriuje, vykdant miško kirtimą pjūklu ir su kirtimu susijusius darbus.

Miško kirtimas medkirte laikomas mažiau rizikingu, todėl rizika susijusi su miško kirtimu medkirte laikoma nereikšminga.

Kasdienė miškų urėdijos veikla, nesusijusi su miško kirtimu, nėra laikoma pavojinga, todėl rizika yra nereikšminga.

1.1 Veiksmai, kurie bus atliekami siekiant sumažinti nustatytą riziką

1.1.1 Rangovų, vykdančių miško kirtimo darbus pjūklu (įskaitant krūmapjoves) kontrolė:

- A) Pasirašant sutartis su rangovais miško kirtimui ir su juo susijusiems darbams, sutartyse turi būti nurodyta, kad rangovinė įmonė privalo ir sutinka užtikrinti savo darbuotojų saugumą darbe visomis įmanomomis priemonėmis.
- B) Sudarant sutartis su rangovais miškų urėdijai turi būti pateikiamas sąrašas darbuotojų, kurie dirbs miško kirtimo ir su juo susijusius darbus. Miškų urėdija turi reikalauti darbuotojų kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų kopijų. Jei po sutarties sudarymo rangovinėje įmonėje įdarbinami nauji darbuotojai, kurie atliks miško kirtimo ir su juo susijusius darbus, rangovinė įmonė turi informuoti miškų urėdiją apie tuos darbuotojus ir pateikti jų kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų kopijas. Darbuotojai, apie kuriuos nebuvo informuota miškų urėdija, negali dirbti miško kirtimo ir su juo susijusių darbų.
- C) Rangovai, kurie miško kirtimo ir su juo susijusiems darbams atlikti naudojasi subrangovų paslaugomis, turi raštu apie tai informuoti miškų urėdiją bei nurodyti datas, nuo kada iki kada ir kuriose vietose dirbs subrangovinės įmonės. Visi reikalavimai, kurie yra taikomi rangovams, yra taikomi ir subrangovams, t.y.

reikalavimai laikytis darbų saugos reikalavimų, miškų urėdijos informavimas apie miško darbininkus, jų kvalifikaciją ir kt. Jei miškų urėdija nėra informuota apie subrangovus, šie negali dirbtį miško kirtimo ir su juo susijusių darbų miškų urėdijos miškuose.

D) Vieną kartą per mėnesį kiekviena rangovinė įmonė, dirbanti miškų urėdijose tvarkomuoose miškuose, turi būti patikrinta atsakingų miškų urėdijos darbuotojų, siekiant įsitikinti, kad yra laikomasi su darbų sauga susijusių ir kitų išvardintų reikalavimų:

- a. Ar dėvimos asmens apsaugos priemonės (drabužiai su ryškios oranžinės ar geltonos spalvos elementais, apsauginis šalmas, veidą ir akis apsaugantis tinklelis ar skydelis, prieštūkšminės ausinės, apsauginės pirštinės, kelnės su apsauga nuo įpjovimo, batai su pirštus saugančiu metaliniu ar plastikiniu priekiu ir rantytais padais)?
- b. Ar yra pirmosios medicininės pagalbos rinkinys darbo vietoje?
- c. Ar dirbant laikomasi nustatyto saugų atstumų jeigu biržėje dirba kiti pjovėjai (2,5 medžio aukščio)?
- d. Ar pjūklai yra techniškai tvarkingi, ar yra grandinės gaudytuvas, ir ar gerai veikia grandinės stabdis?
- e. Ar teisingai kertami medžiai (turi būti teisingai paliekamos užtūros)?
- f. Ar biržėje nėra įstrigusių medžių, jei tokie yra, ar pavojinga jų galimo kritimo zona apjuosta gerai matoma STOP juosta?
- g. Ar miško kirtėjai turi galiojančius atitinkamą kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus?
- h. Ar yra pastatyti įspėjamieji ženklai prie kelių į kertamas biržes?
- i. Ar yra STOP juosta, skirta aptverti įstrigusiems medžiams, darbo vietoje?
- j. Ar darbus vykdo rangovinė įmonė, tiesiogiai sudariusi sutartį su miškų urėdija, ar subrangovinė įmonė, neturinti tiesioginės sutarties su miškų urėdija?
- k. Ar miškų urėdijai yra pranešta apie visus biržėje dirbančius darbininkus (Žr. punktą 1.1.1. B)?

Po kiekvieno patikrinimo surašomas aktas, kuriame nurodoma, kokie darbų saugos reikalavimai buvo vertinti bei nurodomi pastebėjimai. Nustačius neatitiktis darbų saugos ir kitiems reikalavimams, siekiant išvengti nelaimingų atsitikimų, darbai turi būti stabdomi iki tol, kol bus pašalintos neatitikties.

E) Miškų urėdija 1 kartą per metus turi išanalizuoti darbų saugos patikrinimo aktus, surašytus per paskutinius 12 mėnesių bei turi parengti santrauką nustatyti neatitikčių, susijusių su darbų saugos reikalavimų nesilaikymu. Išanalizavus dažniausiai pasitaikančius pažeidimus, miškų urėdija turi identifikuoti neatitikčių atsiradimo priežastis bei imtis priemonių, kad jos nepasikartotų.

F) Miškų urėdija turi registratoriui įvykusius nelaimingus atsitikimus, susijusius su medienos ruoša. Kiekvieno nelaimingo atsitikimo atveju turi būti išanalizuotos nelaimingo atsitikimo priežastys bei imtasi atitinkamų priemonių, kad jos nepasikartotų. Tai gali būti papildomas darbuotojų informavimas, mokymai, didesnis tikrinimų skaičius darbo vietoje ir pan.

1.1.2 Miškų urėdijos darbininkų, vykdančių miško kirtimo darbus pjūklu (įskaitant krūmapjoves) kontrolė:

A) Miškų urėdija turi užtikrinti, kad darbuotojams, dirbantiems miško kirtimo ir su juo susijusius darbus, būtų suteikta atitinkama kvalifikacija bei tai patvirtinantys galiojantys dokumentai.

B) Darbuotojai turi būti supažindinti su saugaus darbo instrukcijomis, miško darbų saugos taisyklėmis ir kitais saugą darbe reglamentuojančiais reikalavimais bei turi būti saugomi tai patvirtinantys dokumentai.

C) Vieną kartą per mėnesį kiekviena miškų urėdijos darbuotojų, dirbančių miško kirtimo ir su juo susijusius darbus, brigada ar pavienis darbininkas (kai tai leidžia miško darbų saugos taisyklės) turi būti patikrintas atsakingų miškų urėdijos darbuotojų, siekiant įsitikinti, kad yra laikomasi su darbų sauga susijusių ir kitų išvardintų reikalavimų:

- a. Ar dėvimos asmens apsaugos priemonės (drabužiai su ryškios oranžinės ar geltonos spalvos elementais, apsauginis šalmas, veidą ir akis apsaugantis tinklelis ar skydelis, prieštiriukšminės ausinės, apsauginės pirštinės, kelnės su apsauga nuo įpjovimo, batai su pirštus saugančiu metaliniu ar plastikiniu priekiu ir rantytais padais)?

- b. Ar yra pirmosios medicininės pagalbos rinkinys darbo vietoje?
- c. Ar dirbant laikomasi nustatyto saugų atstumų jeigu biržėje dirba kiti pjovėjai (2,5 medžio aukščio)?
- d. Ar pjūklai yra techniškai tvarkingi, ar yra grandinės gaudytuvas, ir ar gerai veikia grandinės stabdis?
- e. Ar teisingai kertami medžiai (turi būti teisingai paliekamos užtūros)?
- f. Ar biržėje nėra įstrigusių medžių, jei tokie yra, ar pavojinga jų galimo kritimo zona apjuosta gerai matoma STOP juosta?
- g. Ar yra pastatyti įspėjamieji ženklai prie kelių į kertamas biržes?
- h. Ar yra STOP juosta, skirta aptverti įstrigusiems medžiams, darbo vietoje?

Po kiekvieno patikrinimo surašomas aktas, kuriame nurodoma, kokie darbų saugos reikalavimai buvo vertinti bei nurodomi pastebėjimai. Nustačius neatitiktis darbų saugos ir kitiems reikalavimams, siekiant išvengti nelaimingų atsitikimų, darbai turi būti stabdomi iki tol, kol bus pašalintos neatitiktys.

D) Miškų urėdija 1 kartą per metus turi išanalizuoti darbų saugos patikrinimo aktus, surašytus per paskutinius 12 mėnesių bei turi parengti santrauką nustatyto neatitikčių, susijusių su darbų saugos reikalavimų nesilaikymu. Išanalizavus dažniausiai pasitaikančius pažeidimus, miškų urėdija turi identifikuoti neatitikčių atsiradimo priežastis bei imtis priemonių, kad jos nepasikartotų.

E) Miškų urėdija turi registruoti įvykusius nelaimingus atsitikimus, susijusius su medienos ruoša. Kiekvieno nelaimingo atsitikimo atveju turi būti išanalizuotos nelaimingo atsitikimo priežastys bei imtasi atitinkamų priemonių, kad jos nepasikartotų. Tai gali būti papildomas darbuotojų informavimas, mokymai, didesnis tikrinimų skaičius darbo vietoje ir pan.

Rizikos mažinimo veiksmų įvykdymo terminai ir atsakingų darbuotojų paskyrimas identifikuotos rizikos sumažinimo veiksmams atlikti (papildytas sąrašas)

Veiksmai rizikai sumažinti (žr. 1.1 poskyri)	Rizikos mažinimo veiksmų įvykdymo terminai	Atsakingas darbuotojas
1.1.1C)	Nuolat	Girininkas Darius Gustas Girininkas Nerijus Sutkevičius Girininkas Vytautas Bulotas Girininkas Albertas Tolevičius Girininkas Robertas Šiugžda Girininkas Alvydas Tamošaitis Girininkas Raimondas Juzikis
1.1.1 D)	Nuolat	Girininkas Darius Gustas Girininkas Nerijus Sutkevičius Girininkas Vytautas Bulotas Girininkas Albertas Tolevičius Girininkas Robertas Šiugžda Girininkas Alvydas Tamošaitis Girininkas Raimondas Juzikis
1.1.1 E)	Nuolat	Girininkas Darius Gustas Girininkas Nerijus Sutkevičius Girininkas Vytautas Bulotas Girininkas Albertas Tolevičius Girininkas Robertas Šiugžda Girininkas Alvydas Tamošaitis Girininkas Raimondas Juzikis
1.1.1 F)	Nuolat	Girininkas Darius Gustas Girininkas Nerijus Sutkevičius Girininkas Vytautas Bulotas Girininkas Albertas Tolevičius Girininkas Robertas Šiugžda Girininkas Alvydas Tamošaitis Girininkas Raimondas Juzikis
1.1.2 A)	Nuolat	Girininkas Darius Gustas Girininkas Nerijus Sutkevičius Girininkas Vytautas Bulotas Girininkas Albertas Tolevičius Girininkas Robertas Šiugžda Girininkas Alvydas Tamošaitis Girininkas Raimondas Juzikis
1.1.2 C)	Nuolat	Girininkas Darius Gustas Girininkas Nerijus Sutkevičius Girininkas Vytautas Bulotas Girininkas Albertas Tolevičius Girininkas Robertas Šiugžda Girininkas Alvydas Tamošaitis Girininkas Raimondas Juzikis

1.1.2 D)	Nuolat	Girininkas Darius Gustas Girininkas Nerijus Sutkevičius Girininkas Vytautas Bulotas Girininkas Albertas Tolevičius Girininkas Robertas Šiugžda Girininkas Alvydas Tamošaitis Girininkas Raimondas Juzikis
1.1.2 E)	Nuolat	Girininkas Darius Gustas Girininkas Nerijus Sutkevičius Girininkas Vytautas Bulotas Girininkas Albertas Tolevičius Girininkas Robertas Šiugžda Girininkas Alvydas Tamošaitis Girininkas Raimondas Juzikis